

Ա Ր Ո Վ

Դ Ա Ն Ա Կ Ը
Բ Կ Ի Ն

891.99

Ա-15

1923

Մ Ո Ս Կ Վ Ա

891.99

Ա-15

13 MAY 2005

Ա Ր Ո Վ

ԴԱՆԱԿԸ ԲԿԻՆ

891.99
Ա-15
№ 708
ՀԱՅԿԱԳԻՐ

ՄՈՍԿՎԱ 1923

YAM CY

16.775

19 NOV 2010

ሆ ቴ ነ ነ ከ ዐ

АДРЕСОВАНО
ПОЧТА
РАЙОННЫЙ ЦЕНТР
ИЗДАТЕЛЬСТВО

Handwritten text in a box, likely a library or archival stamp, containing the word "BIBLIOTHECA" and other illegible markings.

901-2005

Վոչ վոք չուզեց տեսնել, վոր Տերյանի
«ցնորքների դիցուհուն», ինչպես յեւ նրա աշա-
կերանների «աստղային քրոջը», «Միայն կինը»
հակադրեց կենդանի ու շնչող գոյութիւն:

Այս հանդգնութիւնը հայ մեջհանի համար անտանձնի էր, ուստի նա «Միայն կի՛նը» ցուցանակեց «պրոնոցրաֆիա» բառով:

Իսկ այդ «պոռնոգրաֆիան»

Տեր, անի ստատիկ ու ածականներով մշուշ-
վող լեզվին հակադրեց կոնկրետ յեզվ չոր լեզու,
բերեց հասու ուրթմ,

մեր բանաստեղծութեանը տւեց կենդանի
խոսակցական տեմպ,

Վոչնչացրեց համարեա բոլոր ածականները,
բանաստեղծութիւնը կառուցեց բացառա-
պէս բայերով ու զոյականներով,

բանաստեղծութեան մեջ մտցրեց ոտար ու
հայ խոսակցական բառեր,

մեր հասեաներին մեծ դժգոհութիւն պատ-
ճառեց իր «վոչ բառաստեղծական ֆորմայով»:

(Այս վերջին հանգամանքը հասկանալի է.
չես կարող մեղադրել, երբ բազազը պրոպեկտի

զիգզագը չափում ե արշինով—ինչ պիտի ասես,
յերբ քիթն իր չիթ ե տեսել շարունակ):

Միեփոյն գրական սկզբունքները բնակա-
նորեն զարգանում յեւ աւելի վորոշ ձեւ են
ստանում «Դանակը բկին» գրքում, վորի առա-
ջին մասն ենք լույս ընծայում առայժմ:

Ո Մ Ա Ն Ց

Արուֆն եր՝ ով եր,
փոր ձեզ հերքեց—
յերգեց գո-

ռաք,

կո-

ռակ:

Տասնիննը թվին եր գեո՝
տպեց իր «կինը»:

պարզեցում Կա
Վրդ — «Մեջ չի՞նք» ԶՏ

Բերում եր ուումը ու պրոպեղեր,
բերում եր գոռաք, կոռակ,
բերում եր

«գ»-եր,

«կ»-եր

«կիներ», «կոնք» ու կառք:

գույշեր հայտնի Ե - տալիս եմ
կնիք չեմ, սպանված

Ճշում եր, ճգում ձեր
կոկորդը,

ճշում եր, փոր ճաք իր պես,

հանձարով ձեր բանջար քաղեք,

ճահիճում

ճգմեք ճուտեր:

Եւ հետո՛
տրակտորն իր թողած՝
ձեր սրտին լծեք չութեր:

«Հոգին տնակ չի,
վոր քանդեք,
շինեք հորից» —
այսոր սուփրա գցեն՝
կինդրեք սալֆետք,
եզուց զուգուկը զնչնիդ՝
կփչեք «տասնչորս»:

Հիշում եմ —
Տերյան ծերուկը
իր ժանգոտ ծիծն եր
տալիս՝
ծծեք դուք:

Առաջին պոեան եմ հայ,
վոր հանգը,
վանկը
փոխեցի ութիս:

Խրոխտ պոետ եմ՝
ուրիշը
փոխել եմ ուումբի:

Ի հարկե.
մատուր անտառում մի Իդա —
անտառում կապիկն ե սուրհանդակ:
Իսկ իմ պրոպեկլերը,
տեսեք —
թռչում ե Ասլանտիգա:

Թիթեղաթափ թևերս եթերում թրում, —
կտրում ե թուրն իմ.
— Հոռո...

Տարեք, նկուղ նետեք ձեր մաշված կոշիկը:

Առաջին պոետն եմ,
վոր հագա պրոպեկլեր:

Առաջին պոետն եմ՝
նետը

փոխեցի ուումբի —
ձեր սարքած շոստեն հիմի մի արահետ ե:
Առաջին պոետն եմ,
վոր հագա պրոպեկլեր:

ԻՄԱՍՏԸ

Գրկիս պրոպեղեր.
պրոպեղեր—
տես—

դո-
ռում,
ռում-
բեր եմ նետում
ձեզ:

—
Կարող եք
դո՛ւք ել,
հապա,
ձեր վեղրոն դրեք
դարերի բլին ազան:

2005

ՏԵՐՅԱՆԻՆ

5002-106

Թող կռվեն քո դեմ՝
ովքեր պաշտել են քեզ,
իսկ ինձ համար—
դու մի
պատմական արժեք ես:

Վաղում են փողոցում
սունկեր սեվապինջակ—
այս մոռուն իրերի մեջ
ինչի՞ն կպչեր աչքդ,
վոր չճշար:

Զսպած քամի մի
ամեն

իլ—
մեկնել՝ իր թաթը՝
թավալվում,
խնդրում ե.

— առ... ինձ...

— ինձ գը-

— կիր:

Գրգիռ իրերի այս

մըրիկում

բեկուն

քո սիրտը

կոչը չեր հո,

վոր նուրբ «Նվարդն» եիր երգում:

Ի Ն Ք Ս

Ծամոն ծամոյ որերը —
լցվել են թատրոն,
աչքները հառել են բեմ—
ծափում են.
—Ե՛լ...

Բեմ ելնեմ, հա՛:
Կոկորդիս տունելի մեջ զնացքը խորտակվում—
եղնում են վազոնին
վազոնը,
խակ աճյառեղ,
տունելի դեմ
դեռ
որերն այդ նստել,
բռնել են ժամացույց:

Կուգե՛ն.
Թող արտասվեն նրանք,—
անեն սուգ:
Լաւ ե թոյն տունին շուրթնին
մեկ ե՛
պիտի հորդեն բառերն իմ կարուկ.
— ոտ՛ւմքն իմ, սու, ոտ՛ւմքն իմ:

Որեր նո՛ր,
ես լուսնարացա
մութում ձեր
վորպես պրոֆետոր:

Գիտեմ, վոր վաղն
ավելի լավ
ձեվի
խնձոր
կկծեք:

Հիշում եմ.
հոգիս երկաթ վանդակում
վազը,—
իսկ ես,
բռնումս՝ գազանապան վայտ—
գալիս եր կատիլով մի,
զցում եր մութ լաթ,
ու յերբ վռնում եր վազրս՝
ճշում եր.
—այ,
—ուխայ...

ճշում են.
թող ճշան:
Մեկնում եմ ձեզ, ահա,
կաշվի իմ բարդ
պապկան—
ռեմինգտոնով տպած հայտագրերն առեք:

Պոետ,
յեկե՞լ ես,
բեր
խոսքդ
նո՛ր:
Քեզ մեկնած ձեռքը հետ չխբես:
քանի դարեր արդեն
սուլել,
սահել,
քանի Դանտե են թաղել անհետ—
սակայն
ամենը՝ սիրան իր որվա
նախշել ե
ինչպես ֆոտոգրաֆ:

Դու եր,
թե խոսքդ ուղեցիր
շինես բաժակ,
սխալով բաց կարար քո ձեռքի:

ՀԱԿԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Յ Ե Ր Ե Կ

Գործում են.

1. Աղջիկը, վոր խաչված է
2. Ակնոցավորը
3. Կառիլոկներ
4. Պինջակներ
5. Մկան մաժողը

Բ Ե Մ Ը

Շվար շենքեր շուրջը փողոցի:

Ասես դագաղ՝ ընկել ե
նրանց առաջ

փողոցը —

փակել ե իր գրկում

խաչված աղջկան:

Ակնոցափորը. (աղջկան, վոր խաչվել ե)

Դուրս ելել դեմն իմ դու՝

մեկնում ես վտադ,

վտադ լաքե.

— Եյ, հւր,

յետ քաշիր կոշիկդ —

սիրտս պոռնիկի մարմինն չի,

վոր ամենն

իւր լեզվով

լակի,

ու վերջը

թքի դա-վինչուն:

Սովրե՞լ եր

կամքդ

սիրտս

շինել ջութակի սուրդինկա,

վոր խոսքս դուր գար.

սակա՞յն քո բեռը դառն եր.

քո խինդը

չոր

ու չար.

չճշմր,

ասա ինձ, —

բուկն իմ չճշմր:

Անուրք քրքիշ
վոլորեց ինձ
մեջն իր—
քո ձեռքը իմ գլխին
ծանր կափարիչ եր:
բա, վհնց չճշար
բուկն իմ
չփշեր շշակ:

Աղջիկը, վոր խաչված է (պատասխանում է)

Մանիկիւր արած մատներով վարսավիրը
քաշում եր աչքերիս տակ
սեւ
սուրմա:
Օ, գիպսասիրտ ասպետ,
մորթում եր իմ թրթիւր
քնքուշ մատներով
անեղ վարսավիրն այդ:

Զնի՞ թե

կարծում ես իրոք վարսավիր եր.
Օ, վոչ,
մատներն իր
եղեկարոն լարուն
այդ նեարդոտ քաղաքն եր
կրքոտ մատների մեջ
գիտա գալարում:

կարծում ես
ի՞նչ եր
մեղքը:

Զե՞ վոր,
իմ վերջին գրոշն իսկ,
սիրտս,
վոչ մի գինետան չխուրդեցին,
թե՛
«խունացել է գրոշմն իր՝
գցիր դուրս»:

Ու յերբ մոլար
վիշտն իմ—
վոնգած աշկերտի պես մտնում եր ծոցս,
վոր լար,
(ո վիշտ, ո վիշտ)
նա ցցում եր մազերն իր վոզնու,
իսկ իրենց հոնքերի տակ
ալլեյում վորպես,
հոքջում եր կճամպոդ պոռնիկ:

Մի խումբ կատիլոկներ (ուրախ վեր-վեր ցատ-
կելով)

—Հիմի
ամեն մի կին
մի գին
ունի:

—Կարող ես
իր բէկն
սղմիր գեղին գինի:

—Կարող ե,
թող երգի մաժոր—
խոշոր բացի աչքերն իր:

—Յեղեկ ե,
կա,
ու կլինի
վոսկին՝ ծիծաղը կնոջ:

—Գրոշ չարժիձեր սիրտը:

Մկաններ մաժողը (կատիլոկներին)

Մաժոր.
ասում եք՝
մաժոր երգի:
Կուզե՞ք՝ զրեք բինսկլ—
ձեզ ցույց տամ ֆոկլուս:

Ահա ձեզ.
կախած լաթը իւղոտ:
Տեսնում եք
լեզուն իր:

ու աչքերը լամպ երկու
կեղտոտ:

Ախ, հերեք, ի հարկե.
հանաքն
ինչի՞դ ե:

Սիրում եք
դուք կեքս:
Բայց չե՞ վոր ձեր խեղդած
ընկեցիկն ե սա—
ու ձեր իսկ ձեռքով
իր բուկը փխրուն
խրում եիք մայրական մասներդ:

Ակնոցատորը (հուսակառուր)

Իսկ յես ճշում եմ.
—առ.
լցնում եմ գինին,
—առ.

բռնիր բաժակը բարձր.
այս վամպիր որերի մեջ
մեր մոռացման
համար,
դե առ—
թեվերն իմ բարձ են:

Մկաններ մածողը (բարկացած)

Սրբիւր բեռնիդ փալինքը —
ինքդ
մաիկ, թե ինչ ես —
կնկնես շինի տակ
կճնշվես:
Ճշում են ավտոները:
Փողոցը փնջում է
ֆո-ռույի.
փողոցը լցվել է
մի գոռ...
մի եռռ...
Թռչկոտում են տներ.
տները թանջում են
մոխիրե
տոթ —
Թափ է տալիս պատերով
մշուշը
շալվարն իր թոցոտ:
Չընկնես շինի տակ
չճնշվես —
ճշում են ավտոները:

(Ակնոցավորը ճգսվում է շինի տակ)

Յես

Ե՛յ,
կանգո՛ւկաոր,
միլիցիա,
շո՛ֆեր,
կանչեցեք զո՛կաոր, զո՛կաոր, զո՛կաոր:
շենքերը
շվվում են աչքերի մեջ:

Ակնոցավորը (մահամերձ)

Փողոցը լցվել է
մի գոռ...
մի եռռ...
փողոցը լցվել է
մի գոռ...
մի եռռ...
— Ո՛ւր են մեր հին քուշան,
ամաչկոտ տներն իր —
քաղսք
երախում քո
դալարվել —
չկան,
ո՛ւր են հեքեաթներն իմ:

Մի խումբ պինջակներ (փայլուն գեմքերով)

Խնչ լնվ ե, լնւ ե, լավ—
մեր շաչուն
պլոշադը շեն,
ուր երեկ ասպետ կար փառաշուք,
մեր շաչուն
պլոշադը շեն
կախել ե մի թագա պինջակ:

Ակնոցավորը (իւր վերջին շնչում)

Ֆառուստը սիրտն իւր հուսադրել եր,
թե ապրում ե մի տեղ
Մարգարիտան—
սակայն գիտենք մենք—
տրվող կիններ են ֆասադներն ել,
վոր սրթսրթում են
աղջամուղջի
պաղ
մատների տակ:

Յես (հակակրանքով)

Դե դու նստիր.
ճչա

Կեղտոտ առասպելն այդ.
Իսկ ես մի նոր Դանտե...
Դե դու նստիր,

ճչա,

վոր մեռավ ասպետը:

Նետը

փոխել եմ ումբրի:

Տես իմ պլակատը—

շուռ աուր

թերթը՝

— գտիր:

Պ Լ Ա Կ Ա Տ

Վոր պիտի գաք,
կգաք,
կհագնեք պրոպեղեր,
վոր պիտի գաք,
կգաք:

Ել ով կարա կապվի
թափին ձեր
հերքի խորեյն իմ՝
յեամբը:

Վոր պիտի գաք՝
կգաք,
կհագնեք պրոպեղեր,
վոր պիտի գաք՝
կգաք:

8 11 12 13

for which year
the year
the year
the year
the year

the year
the year
the year
the year
the year

the year
the year
the year
the year
the year

8 11 12 13

Մկաններ մածողը (նրանց, վոր պիտի գան)

Հազար նավ
գցել ծով
ու կապել հետեից
ժեշտ
հեշտ ե ավելի,
քան յեթե—
մթին մի որ
դադարի փողն որերի:

հազար նավ

Ամեն որ—
մի բախալ,
վոր բռնեցիր՝ խմիր.
եւ հեշ հետ հնայես:

?

Որվա բախալը կուլ տուր,
լիդե հատակն անդամ.
չնի՞ թե բան թողնես
բախալի խորքում:

2
1

Մութ եթերով թռիր
հանիր Լան-Ռուն.
Ո՛ր, մարդ, լարիր դու կամքդ
եղբարա-դարում:

Նրանք, վոր պիտի գան (եթերում բռնում են)

- Բոլորս մոնուպլան հագել՝ կգանք.
- Պտուտակ,
- Ռակետ,
- Ռումբեր,
- Պրոֆեսոր, ինչքան կար,
- Բոլորն առել՝ կգանք:

—

- Այսոր լուսինը պետք է պտուտակենք տակից:
- Երեկ լուսնից լսել ենք՝ այնտեղ Լան Ռուն
անչափ կա:
- Մեր կայանից թռչում են ութսուն միլլիոն
պրոպելլեր:
- Արբիտոր հոմեր քառսունհինգ՝
վոժերդ պինդ բռնիր:
- Ելիպսի ուղիղ միլլիոներորդ կեսում կաց —
— յերկիրը պինդ պահիր:
- Հասարակածից մագնիսը կթեքեք,
հենց վոր նշանն առաք:

Ռադիո հայտարարություններ

(Պրոֆեսորը սարքում է մարդիկ նույնպես,
ինչպես հավաքույժը՝ հավ)

— Բալաիկ ծովի մաս
Գաս

պրոֆեսորը

այսպիսով սարքեց մի քննարան:
— Նրան տարեք ձեր սերմը:

Առարում:

— Պրոֆեսոր, տղա ավեք՝
ամենապինդ սրտով —
սրտի տեղ դրեք պրոպելլեր,
աչքերն աստղադիտակ,
ու գանգում անթիվ թվով աղումլետտոր:

Սի ուրիշը

— Առեք պրոֆեսոր սերմն,
պատրաստեք շտապ:
Վատան եմ կիսանեք
ամենալավ ձվին —
ուզում եմ, վոր լինի
Ջարադուկ վորդի.

Թե վեր գտաք
անպէտք ե՛ւ
դէն ձգեք:

Ուրիշները

- Պրոֆեսսոր, վո՛ւրս վախեք,
- Պրոֆեսսոր, սիրտս վախեք:
- Կտրեք իմ գլուխը պրոֆեսսոր,
- Դրեք մի ուրիշը:

Վ Ե Ր Զ

Ա.Ռ.Ա.ԶԻՆ Մ.Ա.ՍԻ

Շարժումը նստեցնակէս ենք սիրում,
 ինչպէս դուք՝ «սարերի սիրուն սմբուլ»:
 «Նվարդն» ել մարդ ե տրդեն
 յեւ վոչ թե մի տիկին տխուր:

Որերը նստեցնակէս ենք թերթեւ,
 ինչպէս դուք՝ Հովնաթան, Քուշակ—
 մեր գիրքը կեանքն եր աղմկոտ
 մեր տունը պլոշտակն ու քուշան:

Խրեւ ենք դանակը ձեր բկին,
 վոր սիրտը շինում եք շուշա—
 սարսրո՛ղ,
 անարեւ մշուշում
 ձեր կամքը հլու մի մշակ:

Այստ՛ր
 մենք սանձել ենք
 «հեքեթի հրեղեն ձին»,
 «Հագարան բլրո՛ւլ» է կեկարալեզուն:
 Քանդել ենք
 քառասուն
 սիւն.
 քանդել ենք
 հիսուն.
 որերը իրենք են մեր վտարը լիզում:

Իրն ե մեր կամքը,
մեր միւր,
մարմինը մեր կուռ:
կամքը բամբիւն ե խրում:
Ո՛ր, ինչքան զիլ ե
թնդում բամբիւր,
թե՛ «թիւր
իրն ե հենց»:

Այս մարտակոչն ուղղում ենք ձեզ
վոր թեզ իսկ քշտել չգիտեք.
որերը եկած, անցած
մեր երկրին տրակտոր պիտի տան,
իսկ դուք գետ
սրաին ձեր ծեր
լծել եք մաշված մի գութան:

Որերը նույնպէս ենք թերթել,
ինչպէս դուք՝ Հովնաթան, Քուչակ—
մեր զիրքը կեանքն եր ազմկոտ,
մեր տունը պլոշչադն ու քուչան:

Սևակումբեր—հոկտեմբեր
1922 թիվ
Մոսկվա.

Շապիկը սարքեց Մ. Մալմանյանը

Իսկ Գրիգոր Լուսինյան Կիսկեր

Վ Ր Ի Պ Ը Կ

11 յերեսի վերջում պիտի լինե՛ր.

Դեկտեմբեր—1922 թ.

7A

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0325615

16.745